

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง "หนังสือพิมพ์กับการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535" เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอให้กับผู้สมัครฯ หรือพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกลงสมัครฯ จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 6 ชื่อฉบับ ซึ่งแยกศึกษาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ศึกษาแต่ละรายชื่อฉบับ และศึกษาเป็นกลุ่ม ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์ที่ไม่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของ หรือไม่ยอมให้นักการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ 3 ฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และมติชน
2. หนังสือพิมพ์ที่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของ หรือยอมให้นักการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ 3 ฉบับ คือ บ้านเมือง เดลิเมล์ และสยามรัฐ

สุดท้ายการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองทุกพรรคที่นำเสนอทั้งฉบับ เพื่อดูทิศทางของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับว่าลักษณะการนำเสนอข่าวสารจะมีความโน้มเอียงอย่างไร แต่ในการเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 กลุ่มนั้น จะนำเพียงปริมาณเนื้อหาของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับที่เสนอให้กับพรรคชาติไทย พรรคประชากรไทย และพรรคกิจสังคมเท่านั้นมาเปรียบเทียบ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน ทั้งด้านปริมาณความถี่ และพื้นที่ที่นำเสนอ

2. เพื่อศึกษาหาความนิยมเอียงงานการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน

3. เพื่อเปรียบเทียบการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ที่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของ หรือยอมมาให้นักการเมืองเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ กับหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของ หรือไม่ยอมให้นักการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ

ข่าวสารการเลือกตั้งทั้ง 7 รูปแบบ คือ ข่าว, บทความ, บทสัมภาษณ์หรือบทรายงาน, บทบรรณาธิการ, ข่าวสังคมและบุคคล, ภาพประกอบ และการ์ตูน ที่ศึกษาตลอดช่วงฤดูการเลือกตั้ง (27 ก.ค.-13 ก.ย.35) ได้แสดงผลการวิเคราะห์ไว้ที่บทที่ 4 แล้วนั้น มีปริมาณเนื้อหาทั้งสิ้น 89,223 คอลัมน์นี้ๆ โดยมีการพาดหัวข่าวหรือหัวเรื่องให้กับพรรคการเมือง 1,950 ครั้ง และมีความถี่เนื้อหาทั้งสิ้น 8,300 ครั้ง ซึ่งจะนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ
2. การทดสอบสมมติฐาน
3. การอภิปรายผล

ส่วนที่ 1. การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสารการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ที่ศึกษา 6 ชื่อฉบับนั้นพบว่าการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งทั้ง 7 รูปแบบ คือ 1.ข่าว 2. บทความ บทวิเคราะห์ และ

คอลัมน์ประจำ 3. บทสัมภาษณ์และบทรายงาน 4. บทบรรณาธิการ 5. ข่าวสังคมและบุคคล
6. ภาพประกอบ และ 7. การ์ตูน ปรากฏว่า ข่าว เป็นรูปแบบข่าวสารที่หนังสือพิมพ์
ในพื้นที่ทำการเสนอมากกว่ารูปแบบอื่นๆ ขณะที่ความถี่ข่าวสารที่เสนอให้กับพรรค
การเมืองนั้นปรากฏว่าข่าวสังคม-บุคคลมีความถี่ในการเสนอมากกว่า ซึ่งสามารถสรุปผล
ได้ดังตารางที่ 77

ตารางที่ 77 แสดงอันดับปริมาณความถี่ข่าวสารการเลือกตั้งในรูปแบบต่างๆ

หนังสือพิมพ์	ข่าว		บทความ		บทสัมภาษณ์		ข่าวสังคม		ภาพข่าว		การ์ตูน		บรรณาธิการ	
	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่
ไทยรัฐ	2	1	3	2	4	4	1	3	5	5	6	6	7	7
เดลินิวส์	2	1	3	2	4	3	1	4	5	5	6	6	7	7
มติชน	2	1	3	2	4	3	1	5	4	4	6	6	7	7
บ้านเมือง	2	1	3	4	5	2	1	3	4	5	-	-	7	7
เดลินิวส์	2	2	3	1	4	4	1	3	5	5	6	7	6	6
สยามรัฐ	2	1	3	2	4	3	1	4	5	5	7	6	6	7

ข่าวสารการเลือกตั้งที่นำเสนอทั้งหมดนี้ มีการเสนอให้กับพรรคการเมือง
ที่ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งสามารถแยกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีการเสนอ
ข่าวสารานุกรมสูงมีอยู่ 5 พรรค คือ พรรคประชาธิปัตย์ พลังธรรม ความหวังใหม่

ชาติพัฒนา และพรรคชาติไทย กลุ่มพื้นที่ขนาดกลาง 5 พรรค คือ พรรคกิจสังคม เอกภาพ เสรีธรรมประชากรไทย และพรรคมวลชน ส่วนพรรคที่มีปริมาณพื้นที่ข่าวสารต่ำ คือ พรรค ราษฎรและพรรคพลังประชาชน ซึ่งหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับเสนอข่าวสารการเลือกตั้ง ทั้งหมด ข่าวสารเชิงบวก และเชิงลบตลอดช่วงฤดูกาลเลือกตั้ง ดังตารางที่ 78-80

ตารางที่ 78 แสดงอันดับปริมาณความถี่และพื้นที่ข่าวสารทั้งหมดที่เสนอให้กับพรรคการเมือง

พรรคการเมือง	หนังสือพิมพ์											
	ไทยรัฐ		เดลินิวส์		มติชน		บ้านเมือง		เดลินิเรอร์		สยามรัฐ	
	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่
ปชป.	1	1	1	1	2	2	2	2	2	5	1	2
ชท.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	5	4
ชพน.	4	4	4	3	4	4	1	3	6	4	2	1
ควม.	2	2	3	4	3	3	3	1	3	3	4	5
พธ.	3	3	2	2	1	1	4	4	1	2	2	3
กค.	8	8	9	9	9	9	9	9	8	9	8	9
อก.	7	9	8	7	8	8	6	6	9	8	9	8
สธ.	8	7	7	6	7	7	7	7	7	7	7	7
มช.	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
ปชท.	6	6	6	8	6	6	8	8	4	1	6	6
รฎ.	11	12	11	12	11	11	11	12	12	12	11	12
พปช.	12	11	12	11	12	12	11	11	11	11	12	11

ตารางที่ 79 แสดงอันดับปริมาณความถี่และพื้นที่ข่าวสารเชิงบวกที่เสนอให้กับพรรคการเมือง

พรรคการเมือง	หนังสือพิมพ์											
	ไทยรัฐ		เดลินิวส์		มติชน		บ้านเมือง		เดลินิเรอร์		สยามรัฐ	
	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่	ความถี่	พื้นที่
ปชป.	1	1	1	1	2	2	1	2	2	3	1	1
ชท.	5	5	4	5	5	5	5	1	3	5	5	4
ชพน.	4	4	5	4	4	4	2	4	4	2	3	2
ควม.	3	2	3	3	3	3	3	3	5	4	4	5
พร.	2	3	2	2	1	1	4	5	6	6	2	3
กค.	7	8	10	9	9	9	9	9	8	9	7	9
อก.	6	7	7	7	7	7	6	6	9	8	9	8
สธ.	8	6	6	6	6	6	7	8	7	7	6	7
มช.	10	10	9	10	10	10	10	10	10	10	10	10
ปชท.	9	9	8	8	8	8	8	7	1	1	8	6
รณ.	11	12	11	12	11	11	11	12	12	12	11	12
พปช.	11	11	12	11	12	12	11	11	11	11	12	11

ปริมาณพื้นที่ข่าวสารการเลือกตั้งที่นำเสนอสูงสุดอยู่เฉพาะในกลุ่มของ 5 พรรคการเมืองนี้อาจเป็นเพราะพรรคการเมืองเหล่านี้มีอดีต ส.ส. ลงสมัครอยู่ด้วยจำนวนมาก แม้จะเป็นพรรคที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่ เช่น พรรคชาติพัฒนา ก็เป็นที่ร่วมตัวของอดีต ส.ส. ที่เคยสังกัดพรรคสามัคคีธรรม และพรรคชาติไทยมาก่อน จึงทำให้ปริมาณของข่าวสารอยู่ในกลุ่มของ 5 พรรคนี้ เว้นแต่พรรคประชากรไทยเท่านั้นที่มีปริมาณข่าวสารสูงสุดในเฉพาะหนังสือพิมพ์เดลิเมล์เท่านั้น ขณะที่หนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นๆ เสนอข่าวสารของพรรคประชากรไทยอยู่ในกลุ่มข่าวสารปริมาณปานกลาง

ส่วนที่ 2. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1. หนังสือพิมพ์ที่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของ หรือยอมให้นักการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ เสนอข่าวสารการเลือกตั้งให้กับพรรคการเมืองของตนมากกว่า หนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ

ผลการทดสอบพบว่าหนังสือพิมพ์ที่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของทั้ง 3 ชื่อฉบับคือ บ้านเมือง สยามรัฐ และเดลิเมล์ ต่างก็เสนอข่าวสารการเลือกตั้งทั้งหมดให้กับพรรคของตนเอง คือ พรรคชาติไทย กิจสังคม และประชากรไทยมากกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของเมื่อเปรียบเทียบกับจากอัตราส่วนร้อยละที่หนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับเสนอ แม้ว่าในส่วนของหัวข้อหรือหัวเรื่องของพรรคชาติไทย กับพรรคกิจสังคม ที่เสนอโดยหนังสือพิมพ์บ้านเมือง กับสยามรัฐจะน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และมติชนตามลำดับ แต่ก็ยังมากกว่าหนังสือพิมพ์อีก 2 ชื่อฉบับ โดยเฉพาะในส่วนในพื้นที่ข่าวสารมีการเสนอให้กับ 3 พรรคการเมืองนี้มากกว่าอย่างแจ้งชัด

สมมติฐานที่ 2. หนังสือพิมพ์ที่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของ หรือยอมให้นักการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ เสนอข่าวสารการเลือกตั้งเชิงบวกให้กับพรรคการเมืองของตนมากกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ

ผลการทดสอบพบว่าหนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของฯ ทั้ง 3 ชื่อฉบับ คือ บ้านเมือง สยามรัฐ และเดลิเมล์เรอร์ต่างก็เสนอข่าวสารเลือกตั้งเชิงบวกให้กับพรรคการเมืองของตนเอง คือ พรรคชาติไทย กิจสังคม และประชากรไทยมากกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ ทั้งความถี่หัวข้อหรือหัวเรื่อง ความถี่เนื้อข่าวหรือเนื้อเรื่อง และพื้นที่ข่าวสารอย่างแจ่มชัด

สมมติฐานที่ 3. หนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของ หรือยอมให้นำนักรการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารฯ ได้อย่างสม่ำเสมอ เสนอข่าวสารการเลือกตั้งเชิงลบให้กับพรรคการเมืองของตนน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ

ผลการทดสอบพบว่าหนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของฯ ทั้ง 3 ชื่อฉบับ คือ บ้านเมือง สยามรัฐ และเดลิเมล์เรอร์ต่างก็เสนอข่าวสารเลือกตั้งเชิงลบให้กับพรรคการเมืองของตนเอง คือ พรรคชาติไทย กิจสังคม และประชากรไทยน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ ทั้งความถี่หัวข้อหรือหัวเรื่อง ความถี่เนื้อข่าวหรือเนื้อเรื่อง และพื้นที่ข่าวสารอย่างแจ่มชัด

สมมติฐานที่ 4. หนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของ หรือยอมให้นำนักรการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารฯ ได้อย่างสม่ำเสมอ เสนอข่าวสารการเลือกตั้งด้านการโจมตีกล่าวหาให้กับพรรคการเมืองของตนน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ

ผลการทดสอบพบว่าหนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของฯ ทั้ง 3 ชื่อฉบับ คือ บ้านเมือง สยามรัฐ และเดลิเมล์เรอร์ต่างก็เสนอข่าวสารเลือกตั้งด้านการโจมตีกล่าวหาพรรคการเมืองของตนเอง คือ พรรคชาติไทย กิจสังคม และประชากรไทยน้อยกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ ทั้งความถี่เนื้อข่าวหรือเนื้อเรื่องและพื้นที่ข่าวสารอย่างแจ่มชัด

สมมติฐานที่ 5. หนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของ หรือยอมให้นักรการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ เสนอข่าวสารการเลือกตั้งด้านการแก้ไขข้อจำกัดกล่าวหาให้กับพรรคการเมืองของตนมากกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของ

ผลการทดสอบพบว่าหนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของฯ ทั้ง 3 ชื่อฉบับคือ บ้านเมือง สยามรัฐ และเดลินิวส์ต่างก็เสนอข่าวสารเลือกตั้งด้านการแก้ไขข้อจำกัดกล่าวหาพรรคการเมืองของตนเอง คือ พรรคชาติไทย กิจสังคม และประเทศไทยมากกว่าหนังสือพิมพ์ที่ตนไม่ได้เป็นเจ้าของทั้งความถี่ เนื้อข่าวหรือเนื้อเรื่องและพื้นที่ข่าวสารอย่างแท้จริง

จากลักษณะข้างต้นทำให้ตั้งข้อสังเกตได้บางลักษณะว่าทิศทางของข่าวสารหรือปริมาณข่าวสารนั้นน่าจะมีอิทธิพลจากความสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์กับนักรการเมือง โดยมีข้อเท็จจริงที่น่าสนใจนำมาประกอบการอภิปรายผลดังนี้

ส่วนที่ 3. การอภิปรายผล

จากการทดสอบสมมติฐานทั้ง 5 ข้อพบว่า

1. หนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของหรือยอมให้นักรการเมืองมีบทบาทในการเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ นั้นมีการใช้หนังสือพิมพ์ของตนเองเพื่อเสนอข่าวสารการเลือกตั้งให้กับพรรคการเมืองของตนเองในปริมาณที่มากกว่าหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นเสนอ

2. หนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของหรือยอมให้นักรการเมืองมีบทบาทในการเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ นั้นมีการใช้หนังสือพิมพ์ของตนเองเพื่อเสนอข่าวสารเชิงบวกให้กับพรรคการเมืองของตนเองในปริมาณที่มากกว่าหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นเสนอ

3. หนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมือง เป็นเจ้าของหรือยอมให้นำนักรการเมืองมีบทบาทในการเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอที่มีการใช้หนังสือพิมพ์ของตนเพื่อการเสนอข่าวสารเชิงลบให้กับพรรคการเมืองของตนเองในปริมาณที่น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นเสนอ

4. หนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมือง เป็นเจ้าของหรือยอมให้นำนักรการเมืองมีบทบาทในการเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอที่มีการใช้หนังสือพิมพ์ของตนเพื่อการเสนอข่าวสารด้านการโจมตีกล่าวหาพรรคการเมืองของตนเองในปริมาณที่น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นเสนอ

5. หนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมือง เป็นเจ้าของหรือยอมให้นำนักรการเมืองมีบทบาทในการเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอที่มีการใช้หนังสือพิมพ์ของตนเพื่อการเสนอข่าวสารด้านแก้ไขข้อโจมตีกล่าวหาให้กับพรรคการเมืองของตนเองในปริมาณที่มากกว่าหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นเสนอ

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่าหนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมือง เป็นเจ้าของ หรือยอมให้นำนักรการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอมีความนิยมเพียงในการเสนอข่าวสารสนับสนุนหรือแก้ไขข้อโจมตีกล่าวหาให้กับพรรคการเมืองของตนเองมากกว่านั้นเป็นเพราะมีการกำหนดนโยบายจากเจ้าของหนังสือพิมพ์ หรืออาจเป็นเพราะพนักงานผู้ปฏิบัติดำเนินการเองเพื่อเป็นการเอาใจเจ้าของหนังสือพิมพ์ และเป็นที่เข้าใจกันในกลุ่มวิชาชีพหนังสือพิมพ์ว่าไม่สามารถเสนอข่าวสารเพื่อโจมตีนักรการเมือง หรือพรรคการเมืองที่เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ได้

กรณีที่หนังสือพิมพ์เดลิมีเรอร์มีการเสนอข่าวสารให้การสนับสนุน และแก้ไขข้อกล่าวหาโจมตีให้กับพรรคประชากรไทยสูงกว่าที่หนังสือพิมพ์บ้านเมืองเสนอให้กับพรรคชาติไทย และหนังสือพิมพ์สยามรัฐเสนอให้กับพรรคกิจสังคมนั้น อาจเป็นไปได้เพราะหนังสือพิมพ์เดลิมีเรอร์นั้นมีนายยังพันธ์ มนะสิการ เลขานุการพรรคประชากรไทย เป็นหุ้นส่วนใหญ่ และมีนายชัยสิทธิ์ ภูวภิรมย์ขวัญ รองเลขานุการพรรคประชากรไทย

เป็นหุ้นส่วนร่วมและเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลิมิเรอร์อยู่ด้วยจึงน่าจะ มีการควบคุมเนื้อหา หรือกำหนดประเด็นเนื้อหาได้ใกล้ชิดกว่าหนังสือพิมพ์บ้านเมือง และหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ขณะเดียวกันนายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย ก็สามารถเขียนบทความในคอลัมน์ "มุมมองการเงิน" โดยมีพื้นที่เนื้อหาถึง 1 หน้าเต็ม และสามารถเขียนได้ทุกวันจันทร์ถึงเสาร์อีกด้วย ลักษณะเช่นนี้เป็นเหตุอีกประการหนึ่ง ที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ โดยดูจากระดับความสัมพันธ์ของนักการเมืองที่มีกับ หนังสือพิมพ์ หรือจากปัจจัยอื่นๆ ซึ่งจะแยกอภิปรายผลดังนี้

1. ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งกับระดับความสัมพันธ์ของนักการเมือง ที่มีกับหนังสือพิมพ์
2. ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งกับอุดมการณ์ หรือความนิยมในตัว นักการเมืองหรือพรรคการเมือง
3. ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งกับความพยายามเป็นข่าวของนักการเมือง หรือพรรคการเมือง
4. ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งกับการจัดองค์กรและการคาดการณ์ ทางธุรกิจ

1. ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งกับระดับความสัมพันธ์ของนักการเมืองที่มีกับหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับย่อมต้องมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองเสมอ แต่จะมีความสัมพันธ์ระดับใดนั้นอาจแตกต่างกันออกไป เช่น ความสัมพันธ์เพราะต้องปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างแหล่งข่าวกับการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าว-รีไรท์เตอร์-บรรณาธิการข่าว หรือผู้บริหาร หรือเจ้าของหนังสือพิมพ์ หรือความสัมพันธ์ในระดับเพื่อน เป็นญาติ เป็นคอลัมน์นิสต์ หรือเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์เอง

ในการศึกษาค้างนี้ได้ตั้งระดับความสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์กับนักการเมืองที่ศึกษาไว้ คือ การเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ของนักการเมือง หรือเป็นผู้มีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ เช่น เป็นคอลัมน์นิสต์ หรือเป็นผู้มีวิชาชีพทางหนังสือพิมพ์ แต่ในการอภิปรายผลครั้งนี้จะนำเอาความสัมพันธ์ในฐานะที่นักการเมืองเป็นญาติกับเจ้าของหนังสือพิมพ์ ผู้บริหาร หรือผู้ที่มีบทบาทในการควบคุมการเสนอเนื้อหาข่าวสาร เช่น บรรณาธิการแต่ละฝ่าย หรือหัวหน้าข่าว เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในระดับต่างๆ จะมีอิทธิพลต่อการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งอย่างไรหรือไม่

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้รับการยอมรับกันว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดของประเทศไทย โดยมีกลุ่มตระกูล "วัชรพล" เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ และจากการตรวจสอบสำเนาบัญชีผู้ถือหุ้น เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2531 พบว่านายสรรเสริญ ชีระสาส์น ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร หมายเลข 2 สังกัดพรรคพลังธรรม และเคยเป็นเชยของนายกำพล และนางประณีตศิลป์ วัชรพล เป็นผู้ถือหุ้น บริษัท วัชรพล จำกัด เจ้าของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐอยู่ด้วย 1 หุ้น แต่จากการตรวจสอบสำเนาบัญชีผู้ถือหุ้นตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน 2532 เป็นต้นมาไม่พบว่า มีชื่อของนายสรรเสริญเป็นผู้ถือหุ้นอยู่อีก

นอกจากนี้ยังพบอีกว่านายสมชาย สุนทรวัฒน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี หมายเลข 4 สังกัดพรรคประชาธิปไตย เป็นพี่ชายของนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ เจ้าของคอลัมน์ "โลกสีเขียว" และ "พุดพิศพอไพ"

ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งในรูปแบบของข่าว บทความ และข่าวสังคม พบว่ามีการนำเสนอข่าวสารให้กับนายสรรเสริญค่อนข้างมากเมื่อเปรียบเทียบกับผู้สมัครทั่วไป เช่น มีการพาดหัวข่าวเชิงบวกให้กับนายสรรเสริญว่า

"สรรเสริญ"ติดดินลุยเข้าขอยลิก (29 ก.ค.35)

"สรรเสริญ"ชี้มือที่3ทำป่วน (28 ส.ค.35)

"สรรเสริญ" คำนวณค่ารถเมล์-รถไฟ (2 ก.ย. 35)

"มหา" ล้างบางกม. เขต 1 (11 ก.ย. 35)

ในลักษณะของการเสนอข่าวให้กับนายสรรเสริญนี้ ปรากฏว่ามีลักษณะของการเสนอข่าวแฝง เช่น การกล่าวถึง พันเอกวินัย สมพงษ์ หรือนายอากร ชุนตระกูล ผู้สมัครร่วมทีมของนายสรรเสริญครั้งใด จะต้องมีการกล่าวถึงนายสรรเสริญด้วยทุกครั้ง ซึ่งผิดกับการเสนอข่าวของผู้สมัครรายอื่นๆ

นอกจากนี้การเสนอในรูปแบบของบทความก็มีถ้อยความสนับสนุนนายสรรเสริญอย่างชัดเจน เช่น ในคอลัมน์สำนักข่าวหัวเขียว กล่าวว่า "ที่เห็นหน้าใหม่สดๆซิงๆ รดเด่นน่าจับตาก็สรรเสริญ ชีระสาส์น ผู้กล้าหาญลงสมัครเขต 1 วัดดวงกับบ๊องสมัครสุนทรเวช ... ถ้าไม่เจ๋งจริงๆ มหาจำลอง คงไม่กล้าส่งลงเขต 1" (7 ก.ย. 35) ต่อมาในคอลัมน์สารพันปัญหา โดย จิ้งจอกสีเขียวกว่า กล่าวว่า "ผมยังไม่เคยเขียนเชียร์คุณสรรเสริญ ชีระสาส์นให้ตรงเป้าสักครั้ง... ผมก็ขอเชียร์กันให้จิงๆเลย... ไม่เขียนเชียร์พวกกันนี้ซึ่ครับเป็นเรื่องทุเรศ" (12 กันยายน 35)

หรือในข่าวสังคม คอลัมน์ หยิกนิดสะกิดหน่อย โดย บุญช่วย สิงขร กล่าวว่า "คุณที่สรรเสริญ ชีระสาส์น ผู้สมัคร ส.ส. กรุงเทพฯ เขต 1 เบอร์ 2 หนุ่มไฟแรงของพรรคพลังธรรม ถ้าอยู่เฉยๆหาความสุขใส่ตัวก็สบายไปทั้งชาติ แต่กลับเสนอตัวรับใช้พ่อแม่พี่น้อง ถ้ารักมหาจำลอง ศรีเมือง ก็ขอให้เลือกสรรเสริญ ชีระสาส์น ไม่มีพลาดหรอกเพ้" (11 ก.ย. 35) และยังพบอีกว่ามีการตีพิมพ์ภาพกิจกรรมการหาเสียงของนายสรรเสริญร่วมกับทีมผู้สมัคร หรือร่วมกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง อีกหลายครั้ง

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์มี บริษัท สี่พระยาการพิมพ์ จำกัด เป็นเจ้าของ โดยสามารถกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์เดลินิวส์เป็นของตระกูล "เหตระกูล" เพราะจากการตรวจสอบสำเนาผู้ถือหุ้นเมื่อ 28 เมษายน 2535 พบว่าจากจำนวนผู้ถือหุ้น 21 คน

เป็นคนในตระกูลเหตตระกูลถึง 15 คน และที่เหลืออีก 6 คน ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานะเครือญาติของเหตตระกูลเช่นกัน

จากการตรวจสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์กับนักการเมืองนั้น ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับที่ชัดเจน เหมือนกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น

หนังสือพิมพ์มติชน

บริษัท มติชน จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์มติชน เป็นธุรกิจที่เข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนต่างๆ สามารถซื้อหุ้นของ บริษัท มติชน จำกัด ได้ จากการตรวจสอบสำเนาบัญชีผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2535 พบว่าเด็กชาย วราวุธ ศิลปอาชา และนางสาวปาริชาติ ศิลปอาชา บุตรชายและบุตรสาวของ นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทยเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ด้วย คนละ 9,000 หุ้น (จากการตรวจสอบการเข้าถือหุ้นของบุตรชายและบุตรสาวของนายบรรหารจากผู้สื่อข่าวและพนักงานของบริษัท มติชน จำกัด พบว่าหุ้นดังกล่าวนายบรรหารเป็นผู้ติดต่อขอซื้อจากพนักงานบริษัท มติชน จำกัด โดยผ่าน "คุณวิภา" ในระหว่างการกระจายหุ้นให้กับพนักงานก่อนเข้าตลาดหลักทรัพย์ในราคาหุ้นละ 60 บาท)

การเสนอเนื้อหานี้พบว่ามีกรรมการเมืองที่เป็นระดับหัวหน้าพรรคหรือเลขาธิการพรรคเพียง 2 คน คือ นายบรรหาร ศิลปอาชา กับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ซึ่งนับเป็นลักษณะพิเศษที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอ เพราะนอกจากนี้ก็ไม่มีการสัมภาษณ์หัวหน้าพรรคการเมืองคนอื่นอีก

การสัมภาษณ์นายบรรหาร ครั้งนี้มีการให้บทสัมภาษณ์ว่า **แซ่บิต "บรรหาร ศิลปอาชา" เปิดอกพูดถึงบั้นปลายชีวิต** (20 ส.ค.35) และมีการเขียนบทรายงานเชิงบวกอีกหลายครั้ง เช่น

"บรรหาร ณ.สุพรรณบุรี คนมหาบักที่ทิมคอมมานโดต้องหนาว" (18 ส.ค.35)

"60 ขวบ บรรหาร ศิลปอาชา จะสานฝันตั้งรัฐบาลกับมือ" (21 ส.ค.35)

นอกจากนี้พบว่านายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ บรรณาธิการข่าวภูมิภาค เป็นน้องชายของนายธานี ศักดิ์เศรษฐ์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 นครศรีธรรมราช หมายเลข 1 และผู้อำนวยการเลือกตั้งภาคใต้ พรรคพลังธรรม พบว่าการเสนอข่าวการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคพลังธรรมโดยเฉพาะในเขต 3 นครศรีธรรมราชมีมากกว่าเขตอื่น รวมแล้วประมาณ 7 ครั้ง และยังพบอีกว่าในช่วงต้นของการดำเนินธุรกิจหนังสือพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ.2518 ซึ่งในช่วงนั้นใช้ชื่อหนังสือพิมพ์ว่า "รวมประชาชาติ" มีนายอากร สุนทรระกูล ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 กรุงเทพมหานคร หมายเลข 3 สังกัดพรรคพลังธรรม เป็นผู้ร่วมก่อตั้ง และเป็นผู้บริหารอยู่ด้วย

ในการเลือกตั้งครั้งนี้พบว่า หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอเนื้อหาที่มีลักษณะให้การสนับสนุนพรรคพลังธรรมโดยตรง เช่น ในคอลัมน์ "จุด پایประชาชื่น" โดยบุญเลิศ ช่างใหญ่ เมื่อ 6 สิงหาคม 2535 ว่า "เขต 1 กรุงเทพถ้าถามผมว่าควรเลือกใคร ผมก็จะบอกว่าให้เลือกผู้สมัครพรรคพลังธรรม ซึ่งนำทีมโดย พ.อ.วินัย สมพงษ์ เข้าไปทั้งทีม"

นอกจากนี้ยังพบอีกว่ามีการเสนอเนื้อหาในทิศทางให้การสนับสนุนพรรคพลังธรรมอีกหลายครั้ง เช่น การสัมภาษณ์ พล.ต.อ.วิสิษฐ เดชกุญชร ที่ปรึกษาพรรคพลังธรรม และที่ปรึกษา บริษัท มติชน จำกัด ซึ่งมีห้องทำงานเป็นการส่วนตัวอยู่ที่บริษัท มติชน จำกัด โดยมีการให้ห้วงทสัมภาษณ์ว่า "เปิดใจ พล.ต.อ.วิสิษฐ เดชกุญชร ทำไมผมเลือกพลังธรรม" โดยมีใจความเป็นการสนับสนุนพรรคพลังธรรมด้วยการให้เหตุผลถึงข้อดีของพรรคพลังธรรม และของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

หนังสือพิมพ์บ้านเมือง

บริษัท บ้านเมืองการพิมพ์ จำกัด เป็นเจ้าของ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง มี นายบรรหาร ศิลปอาชา ซึ่งเป็นเลขาธิการพรรคชาติไทย เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และเป็นประธานคณะกรรมการบริษัท โดยในช่วงที่ผู้วิจัยเป็นผู้ช่วยรีไรท์เตอร์ของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองอยู่นั้นพบว่าในบางครั้ง นายบรรหารจะให้หมายการเสนอเนื้อหาข่าวสารผ่านทางบรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา เช่น ำหึ่งดหรือลดปริมาณการเสนอข่าวเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ของนักการเมือง ซึ่งในส่วนของพรรคชาติไทย ก็มี พล.ต.อ. ประมาธ อติเรกสาร หัวหน้าพรรคชาติไทย และนายเสนาะ เทียนทอง รองหัวหน้าพรรคชาติไทย เป็นผู้ถูกยึดทรัพย์อยู่ด้วย

ในการเลือกตั้งครั้งนี้พบว่าหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมีการเสนอข่าวสารที่มีทิศทางเป็นลักษณะของการแก้ข้อโจมตีกล่าวหาให้กับพรรคชาติไทย โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งจังหวัดสุพรรณบุรีที่นายบรรหาร ลงสมัคร ซึ่งถูกองค์กรกลางระบุว่า เป็นจังหวัดที่มีอิทธิพลครอบงำประชาชนและข้าราชการ โดยหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นๆ ต่างพากันพาดหัวใหญ่เชิงลบ แต่หนังสือพิมพ์บ้านเมืองไม่ยอมเสนอข่าวนี้ และต่อมาแก้ข้อกล่าวหาด้วยการพาดหัวใหญ่หน้า 1 ในวันที่ 17 สิงหาคม 2535 ว่า

"สุพรรณโรครธ องค์กรกลางชี้ชัด

กล่าวหาสุพรรณบุรีอิทธิพล ส่งคอมมานโดสูญเปล่า"

การแก้ข่าวนี้หนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นๆ ให้ความสำคัญในระดับของเนื้อข่าว ต่อจากข่าวอื่นๆ และต่อมาในวันที่ 20 สิงหาคม 2535 ก็มีการพาดหัวข่าวเพื่อแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่งว่า

"อิทธิพลไม่มีในแดนสุพรรณ

ไม่มีมือปืนไม่เคยฆ่ากันตาย

องค์กรกลางทำเสียเส้น"

พรรคชาติไทยมักถูกโจมตีอยู่เสมอถึงเรื่องที่เป็นต้นเหตุก่อให้เกิดเหตุการณ์เดือนพฤษภาคมนี้เพราะการให้การสนับสนุน พล.อ.สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี และผิดสัญญาไม่ยอมแก้ไขรัฐธรรมนูญ และต่อมาในช่วงสัปดาห์สุดท้ายก่อนการเลือกตั้ง หนังสือพิมพ์บ้านเมืองตีพิมพ์ข่าวของพรรคชาติไทยซึ่งให้พื้นที่ถึง 104 คอลัมน์นี้ โดยที่ไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ ตีพิมพ์ข่าวนี้ด้วย ครอบคลุมหัวข่าวยาวหน้า 1 ในวันที่ 8 กันยายน 2535 ว่า

"ชาติไทยเปิดอกเบื้องหลัง รธน.

ชี้ถึงความเป็นมาพร้อมแจงผลงาน"

นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในบทความ หรือในข่าวสังคมของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองมักจะเรียกชื่อพรรคชาติพัฒนา ว่า "มารพัฒนา" อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากความขัดแย้งที่ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งเคยเป็นหัวหน้าพรรคชาติไทยมาก่อนแยกตัวออกจากพรรคชาติไทยพร้อมด้วยสมาชิกพรรคชาติไทยบางส่วน และก่อนที่จะมีการแยกพรรคก็มีเรื่องความขัดแย้งกันจนกรณีที่นายบรรหารกระแหนะกระแหนว่า พล.อ.ชาติชายเพราะไม่ต้องการให้ พล.อ.ชาติชายกลับมาเป็นหัวหน้าพรรคชาติไทยอีกครั้ง ตามการเชิญของลูกพรรคว่า "พล.อ.ชาติชายจะมาเป็นหัวหน้าพรรคชาติไทยได้อย่างไรในเมื่อสมาชิกพรรคก็ไม่ได้เป็น"

หนังสือพิมพ์เดลิมีเรอร์

บริษัท เดลิมีเรอร์ จำกัด เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์เดลิมีเรอร์ โดยมี นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ เลขานุการพรรคประชากรไทย เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ และเป็นผู้อำนวยการบริษัทด้วย และนายชัยสิทธิ์ ภูวภิรมย์ขวัญ รองเลขานุการพรรคประชากรไทย เป็นผู้ถือหุ้นร่วม และเป็นรองผู้อำนวยการบริษัทและหัวหน้ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เดลิมีเรอร์

ขณะที่นายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย เป็นคอลัมน์นิสต์
เจ้าของคอลัมน์มูมน้ำเงิน ซึ่งมีพื้นที่ในการนำเสนอเนื้อหาของคอลัมน์นี้ถึง 1 หน้าเต็ม

ในการเลือกตั้งครั้งนี้หนังสือพิมพ์เดลิมิเรอร์ เสนอเนื้อหาที่มีทิศทางความ
รุนแรงเอียงให้การสนับสนุนพรรคประชากรไทยอย่างชัดเจน ทั้งในด้านของพื้นที่ที่นำเสนอ
ความถี่ที่นำเสนอ ตลอดจนการแก้ข้อกล่าวหาโจมตี ขณะที่หนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นเสนอ
ข่าวสารให้กับพรรคประชากรไทยในระดับกลาง แต่หนังสือพิมพ์เดลิมิเรอร์ก็เสนอ
ข่าวสารให้กับพรรคประชากรไทยมากกว่า 5 พรรคการเมืองที่มีกระแสการไหลของ
ข่าวปริมาณมาก ตรงกันข้ามหนังสือพิมพ์เดลิมิเรอร์มักจะเสนอเนื้อหาเชิงลบเป็นการ
โจมตีพรรคพลังธรรมอย่างชัดเจนเช่นกัน

ตัวอย่าง เช่น ในวันที่ 7 กันยายน 2535 ในคอลัมน์ คิดคนละอย่าง โดย
สะอาด จันทรดี ให้หัวเรื่องบทความว่า "เรามาเลือกพรรคประชากรไทยกันเถอะ"
และมีการตีพิมพ์ข่าวที่มีทิศทางตรงข้ามกับหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่น เช่น "ประชากรไทย
เปิดปราศรัยนัดแรกที่สนามหลวง ท้ามกลางประชาชนที่ให้ความสนใจแน่นขนัด"
(1 ส.ค.35) ซึ่งหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่นเสนอข่าวว่ามีคนฟังน้อยมาก และต่อมาในวันที่
2 ส.ค.35 ก็แก้ไขข่าวอีกครั้งในข่าวสังคม คอลัมน์ ข่าวบุคคลกระຈกບານใหญ่ ว่า
"แม้สนามจะแฉะ แต่ก็ยังมีคนสนใจฟัง แน่นขนัดอย่างนี้คุณสมัคร สุนทรเวชก็พอมีกำลังใจ
ที่จะเอาความถูกต้องเดินหน้าต่อไป"

นอกจากนี้พบอีกว่า มักมีการเสนอข่าวสารในทำนองแก้ข้อกล่าวหาโจมตี
ให้กับพรรคชาติพัฒนา โดยเฉพาะในประเด็นที่ถูกต้องที่วิทยาลัย

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ

บริษัท สยามรัฐ จำกัด เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ โดยมี พล.ต.
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อดีตหัวหน้าพรรคกิจสังคม ซึ่งยังคงเป็นสมาชิกและที่ปรึกษา
พรรคกิจสังคม เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัทสยามรัฐ จำกัด และเป็นเจ้าของคอลัมน์

ชอยสวนพลู ซึ่งมีปริมาณพื้นที่ที่จะนำเสนอมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหา
ที่ พล.ต.ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ส่งต้นฉบับมา รัตนวงษาใหญ่จะมีพื้นที่ไม่ต่ำกว่า
ครึ่งหน้าหนังสือพิมพ์

ในการเลือกตั้งครั้งนี้หนังสือพิมพ์สยามรัฐเสนอเนื้อหาอ่อนข้างกระจาย
ไม่กระจุกตัวหรือเน้นหนักเฉพาะพรรคใดพรรคหนึ่ง สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
พรรคกิจสังคมแม้ว่าจะไม่ได้เสนอเนื้อหาให้ปริมาณมากเช่นเดียวกับที่หนังสือพิมพ์
บ้านเมืองเสนอให้กับพรรคชาติไทย หรือหนังสือพิมพ์เดลิเมล์เสนอให้กับพรรค
ประชากรไทยนั้นอาจเป็นไปได้ว่า พล.ต.ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ เองไม่ได้ลงสมัครเหมือน
กับอีก 2 หัวหน้าพรรคและไม่ได้มีส่วนได้เสียในการเลือกตั้งโดยตรง แต่เมื่อเทียบ
อัตราส่วนร้อยละที่นำเสนอให้กับพรรคกิจสังคมของหนังสือพิมพ์สยามรัฐกับหนังสือพิมพ์
ในกลุ่มที่ไม่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของแล้ว ก็นับว่ามีอัตราส่วนที่สูงกว่าชื่อฉบับอื่นๆ

สำหรับความสัมพันธ์ในฐานะเพื่อน หรือ มีความคุ้นเคยกันนั้นก็มิผลทำให้
ทิศทางของข่าวสารมีความโน้มเอียงได้เช่นกัน ซึ่งจะเห็นได้จากผลของการวิเคราะห์
ข่าวสารที่มีลักษณะของความถี่การเสนอข่าวสารบ่อยมาก แม้ว่าไม่ได้เป็นเจ้าของ
หรือเป็นญาติ เช่น การเสนอข่าวและข่าวสังคมให้กับ นายแพทย์เดชา สุขารมณ์
ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

2. ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งกับอุดมการณ์ทางการเมือง หรือความนิยม ในตัวนักการเมืองหรือพรรคการเมือง

อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นแนวคิดหลักเป็นความคิดพื้นฐานที่จงใจให้มนุษย์
พยายามบรรลุถึงเป้าหมายทางการเมือง เช่น เสรีนิยม เผด็จการ ประชาธิปไตย
คอมมิวนิสต์ หรือชนาธิปไตย หากอุดมการณ์ของหนังสือพิมพ์หรือผู้มีวิชาชีพหนังสือพิมพ์
ตรงกับพรรคการเมืองใด การประกอบวิชาชีพก็มักจะดำเนินไปในทิศทางที่สอดคล้อง
กับกิจกรรมหรือการเคลื่อนไหวของพรรคการเมือง อย่างเช่น หนังสือพิมพ์มติชน

ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในกลุ่ม "เชิงคุณภาพ" และได้รับการยอมรับว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีหัวก้าวหน้า หรือมีแนวคิดเสรีนิยม มักเสนอข่าวสารคัดค้านต่อต้านแนวคิดหรือการกระทำที่เป็นเผด็จการอยู่เสมอ

ในช่วงก่อนการเลือกตั้งครั้งนี้หนังสือพิมพ์มติชนก็เสนอข่าวความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม กับรัฐบาลของ พล.อ.สุจินดา คราประยูร และมักเสนอข่าวสนับสนุนการเคลื่อนไหวของ พล.ต.จำลอง ที่คัดค้านการขึ้นครองอำนาจของ พล.อ.สุจินดาจนเกิดเหตุการณ์ "พฤษภาทมิฬ"

หลังจากนั้นก็มีการเสนอข่าว พล.ต.จำลอง อย่างต่อเนื่องจนตลอดช่วงการเลือกตั้ง แม้ว่าในสองสัปดาห์สุดท้ายของฤดูกาลเลือกตั้ง พล.ต.จำลอง จะถูกโจมตีอย่างหนักจากพรรคประชากรไทยและพรรคกิจสังคมโดยกล่าวหาว่า "ใครกันแน่ที่พาประชาชนไปตาย" (เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ) และต่อมา นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ออกมาเปิดเผยอีกว่า "เคยเตือน พล.ต.จำลองแล้วว่าอย่าพาประชาชนออกจากสนามหลวง" จากเหตุนี้ทำให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งเกิดความสับสนและเคลือบแคลง พล.ต.จำลอง หนังสือพิมพ์มติชนก็ตีพิมพ์คำให้สัมภาษณ์เพื่อแก้ข้อกล่าวหาต่างๆตลอดช่วงฤดูกาลเลือกตั้งในช่วงสัปดาห์สุดท้ายเป็นกรณีพิเศษ พร้อมกับตีพิมพ์คำให้สัมภาษณ์ของ พล.ต.อ.วสิษฐ เดชกุญชร ในหัวเรื่องว่า "ทำไมผมเลือกพลังธรรม"

นอกจากนี้ยังมีผลจากภาพพจน์ของนักการเมืองหรือพรรคการเมือง ที่ฝั่งเจ้านักหนังสือพิมพ์ อาจเป็นนักการเมืองที่ได้รับการยกย่องว่ามีความสามารถ เช่น "การที่พรรคประชาธิปัตย์ได้ผู้สมัคร ส.ส.อย่าง ดร.สาวิตรี วิทยวิท อธิบดีข้าราชการสภาพัฒน์ฯ มารวมพรรคนั้นถือว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้คนเก่งที่มีคุณภาพ..." (ไทยรัฐ 27 ส.ค.35 น.4) หรือ "รักชวนอยากให้ "ชวน หลีกภัย" เป็นนายกฯต้องเลือกทีมมารุต รักมารุตอยากให้มีมารุต "สอบได้" ต้องเลือกทีมมารุต เขียร์กันสุด..สุดวันนี้เพราะเขาคือ "คนดีที่รู้จัก" (เดลินิวส์ 11 ส.ค.35 น.3)

หากมองย้อนหลังไปในอดีตเมื่อครั้งที่ พล.ต.จำลอง ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเมื่อปี พ.ศ. 2528 ในนามของกลุ่มรวมพลัง ซึ่งนับ เป็นการลงสมัครครั้งแรกของ พล.ต.จำลอง ครั้งนั้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอข่าวสาร งานทางองฯให้การสนับสนุนค่อนข้างมาก ขณะที่เสนอข่าวจอมตี นายชนะ รุ่งแสง ซึ่งเป็นผู้สมัครของพรรคประชาธิปไตย หลังจากที่ นายพิชัย รัตตกุล หัวหน้าพรรค ประชาธิปัตย์ (ขณะนั้น) นำผู้สมัครสองคนนี้ไปเปรียบเทียบว่า "นายชนะเป็นสินค้าห่าง แต่พล.ต.จำลองนั้นเป็นสินค้าแบกะดิน" แต่ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2535/1 นั้น พล.ต.จำลอง และพรรคพลังธรรมถูกหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอข่าวเชิงลบค่อนข้างสูง* แต่หลังจากที่ นายสรรเสริญ ชีระสาส์น อดีตผู้ถือหุ้น บริษัท วัชรพล จำกัด และ เคยเป็นเขยของ นายกำพล-นางประณีตศิลป์ วัชรพล เจ้าของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ลงสมัครในนามพลังธรรมในการเลือกตั้ง 2535/2 (13 กันยายน 2535) จากการ วิเคราะห์เนื้อหาพบว่าการเสนอข่าวเชิงลบก็น้อยลงมาก

3. ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งกับความพยายามเป็นข่าวของนักการเมือง หรือพรรคการเมือง

รอยปกติทั่วไปของหน่วยงานต่างๆเกือบทุกองค์กรมักจะจัดให้มีฝ่ายโฆษณา , ฝ่ายประชาสัมพันธ์ หรือหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะเดียวกันนี้ เพื่อทำหน้าที่การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารให้กับหน่วยงาน หรือสมาชิกของหน่วยงาน พรรคการเมืองก็เช่นกัน มักจะจัดให้มีหน่วยงานฝ่ายนี้อยู่ด้วย ส่วนจะเป็นหน่วยงานขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับ ขนาดของพรรค หรือการให้ความสำคัญของพรรค

*

มีคำวิจารณ์ในวงการหนังสือพิมพ์ว่าสาเหตุที่ทำให้ "เปลว สีเงิน" หรือ "จรจันท์ งามมั่น" ต้องออกจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ก่อนที่จะไปเป็นบรรณาธิการ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาหนังสือพิมพ์สยามโพสต์นั้นเป็นเพราะ "เปลว สีเงิน" เขียนบทความ งานทางองฯสนับสนุน พล.ต.จำลอง ขณะที่ทิศทางข่าวสารส่วนใหญ่เป็นเชิงลบ

หากหน่วยงานประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารด้วยการจัดแถลงข่าว ส่งข่าวให้กับสื่อมวลชนมาก โอกาสที่จะได้รับการเสนอข่าวก็สูง แม้วานักการเมือง หรือพรรค จะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเพียงใด ถ้าไม่ทำตัวให้เป็นข่าวโอกาสที่จะได้รับการเสนอข่าว โดยเฉพาะข่าวเชิงบวกนั้นจะมีน้อยมาก จะสังเกตได้ว่านักการเมืองมักจะแถลงข่าว หรือให้สัมภาษณ์ในลักษณะของการให้ความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์มากกว่าการให้ข้อเท็จจริง ข่าวที่ได้รับการตีพิมพ์ส่วนใหญ่มักเป็นข่าวที่มีความขัดแย้งกันระหว่างนักการเมือง ขณะที่หนังสือพิมพ์ก็ชอบที่จะตีพิมพ์ข่าวที่นักการเมืองขัดแย้งกัน ซึ่งนักการเมืองก็ชอบที่จะเป็นข่าวในลักษณะนี้ เพราะเป็นข่าวได้ง่ายและไม่ต้องเตรียมข้อมูล

4. ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งกับการจัดองค์กรและการคาดการณ์ทางธุรกิจ

การประกอบการธุรกิจหนังสือพิมพ์ก็ไม่แตกต่างไปจากธุรกิจชนิดอื่นมากนัก จะต้องมีการจัดองค์กร เพื่อความสะดวกในการบริหารและการควบคุมองค์กรให้อยู่ในทิศทางที่เหมาะสม การกำหนดนโยบายการเสนอข่าวจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ ส่วนนโยบายที่กำหนดขึ้นมาจะมีความแตกต่างกันอยู่กับหลายปัจจัย เช่น การควบคุมทิศทางของเนื้อหาอย่างใกล้ชิดของฝ่ายบริหาร การใช้อำนาจตัดสินใจแบบรวมศูนย์ การปิดกั้นความคิด ความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

การเสนอข่าวสารการเลือกตั้งก็เช่นกันก็ตกอยู่ในภาวะการณเช่นนี้ หนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับก็มีลักษณะของการควบคุมเนื้อหาที่แตกต่างกัน ปริมาณ และทิศทางของข่าวสารจึงแตกต่างกัน อย่างเช่นการนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งครั้งนี้แม้ว่าจะมีการเสนอให้กับพรรคประชาธิปไตยสูงกว่าพรรคอื่นๆ แต่หลังจากที่พรรคประชาธิปไตยจัดตั้งรัฐบาลและบริหารงานแล้วหนังสือพิมพ์ไทยรัฐก็เสนอข่าวโจมตีพรรคประชาธิปไตยอย่างรุนแรงในเรื่อง สปก.4-01 โดยมีการเสนอข่าวแก่ให้กับพรรคประชาธิปไตยน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ชื่อฉบับอื่น และแม้จะให้พื้นที่แก่ข่าวอยู่บ้างแต่ในส่วนของการพาดหัวย่อย (sub-head) มักจะใช้ภาษาเหน็บแนมหรือชี้ไปในทิศทางที่ตรงข้ามกับเนื้อหา ซึ่งนายสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกมาให้สัมภาษณ์ระบุหลายครั้ง

ว่า "เป็นเพราะระดับผู้บริหารของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐบางคนกระดกที่ขอเอกสารสิทธิที่ดินในเขตป่าสงวนและป่าชายเลนที่จังหวัดระนองไม่ได้" ลักษณะการปฏิบัติเช่นนี้น่าจะมีหนังสือพิมพ์บางชื่อฉบับฯ ใช้นำกำหนดนโยบายการเสนอข่าวสารในด้านอื่นๆ และข่าวสารการเลือกตั้งด้วย

สำหรับด้านการคาดการณ์ทางธุรกิจนั้นเป็นเรื่องธรรมดาของการผลิตสินค้าแล้วต้องการให้ขายได้ หนังสือพิมพ์ก็เช่นกัน เมื่อตีพิมพ์แล้วจะต้องขายให้ได้ จะต้องเข้าใจคนที่ซื้อหนังสือพิมพ์ไปอ่านนี้ต้องการข่าวชนิดใด ในลักษณะใด ต้องใช้ภาษาที่รุนแรงหรือไม่ ต้องเสนอรายละเอียดมากน้อยเพียงใด จะจัดวางไว้ในส่วนไหน ข่าวๆ นั้นจึงจะเป็นจุดขายสำหรับหนังสือพิมพ์ที่จะตีพิมพ์ฉบับนั้น เป็นสิ่งที่หนังสือพิมพ์ทุกชื่อฉบับต้องคาดการณ์เสมอ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ และบ้านเมืองให้ความสำคัญกับข่าวการเลือกตั้งน้อยกว่าหนังสือพิมพ์มติชน เดลินิวส์ และสยามรัฐ หากเปรียบเทียบกันเฉพาะการนำข่าวการเลือกตั้งขึ้นพาดหัวใหญ่หน้า 1 อาจเป็นได้ว่าตลาดของผู้ซื้อส่วนใหญ่ของหนังสือพิมพ์มติชนนั้นอยู่ในกลุ่มของผู้ที่มีการศึกษาและสนใจข่าวการเมือง ขณะเดียวกันคนกลุ่มนี้ก็อยู่ในเขตเมือง เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ที่ผู้อ่านส่วนใหญ่และฐานเสียงของพรรคประชากรไทยก็อยู่ในกรุงเทพฯ กระแสข่าวจึงไหลวนเวียนอยู่ในกลุ่มของผู้สมัครเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ ทิศทางและปริมาณของข่าวสารจึงต้องตอบสนองผู้ซื้อ เพื่อผลในการประกอบธุรกิจหนังสือพิมพ์

นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัจจัยย่อยอื่นๆ อีกหลายด้านที่อาจทำให้ปริมาณข่าวสารและทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งเกิดความโน้มเอียง ทั้งนี้เพราะการประกอบธุรกิจหนังสือพิมพ์นั้นมีตัวแปรเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย การวิจัยโดยกำหนดความสัมพันธ์ของนักการเมืองในฐานะที่เป็นเจ้าของและเป็นผู้ที่มีบทบาทเสนอข่าวสารในหนังสือพิมพ์ได้อย่างสม่ำเสมอ นั้น จึงเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ทิศทางข่าวสารการเลือกตั้งเกิดความโน้มเอียงได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ในลักษณะการเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของหรือยอมให้นักรการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ กับหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของ ตลอดจนความสัมพันธ์ในระดับต่างๆ ที่นักรการเมืองมีกับหนังสือพิมพ์ซึ่งทำให้ทิศทางการเสนอข่าวสารมีความเข้มข้นเอียงในลักษณะให้การช่วยเหลือนักรการเมืองหรือพรรคการเมืองที่หนังสือพิมพ์ชื่อฉบับนั้นๆ มีความสัมพันธ์อยู่ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์ที่มีนักรการเมืองเป็นเจ้าของหรือยอมให้นักรการเมืองมีบทบาทเสนอข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอเสนอข่าวสารการเลือกตั้งในเชิงสนับสนุนพรรคการเมืองของตนเองมากกว่าการเสนอให้กับพรรคการเมืองอื่นๆ ขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มที่จะใช้หนังสือพิมพ์เพื่อการโจมตีกล่าวหาพรรคการเมืองคู่แข่งหรือกล่าวได้ว่า การเสนอข่าวสารมีความเข้มข้นเอียง ดังนั้นจึงควรหาแนวทางเพื่อกำหนดมาตรการในการยกระดับความรับผิดชอบต่อวงการวิชาชีพและให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าทิศทางการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือชี้ทิศทางในการกำหนดแผนเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้กับพรรคการเมืองในช่วงของการรณรงค์เลือกตั้ง

3. ผู้อ่านหรือผู้รับสารจากหนังสือพิมพ์ควรเปรียบเทียบข่าวสารเพื่อหาความน่าเชื่อถือของข่าวสาร และควรศึกษาถึงภูมิหลังของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ ตลอดจนความสัมพันธ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับที่มีกับกลุ่มธุรกิจ กลุ่มการเมือง หรือกลุ่มทางสังคมในระดับต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข่าวสารที่ถูกต้องแท้จริงก่อนที่จะนำข่าวสารนั้นไปใช้ดำเนินการต่อไป

กล่าวโดยสรุปภาพรวมของหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการเสนอข่าวสาร การเลือกตั้งมากขึ้น โดยมีหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และ เดลิมีเรอร์ได้เพิ่มหน้าข่าวมากขึ้นเพื่อเสนอข่าวสารการเลือกตั้งขึ้นเป็นพิเศษ โดย หนังสือพิมพ์เดลินิวส์และเดลิมีเรอร์เพิ่มหน้าขึ้นฉบับละ 2 หน้า ส่วนไทยรัฐและมติชน เพิ่มหน้าขึ้นฉบับละ 1 หน้า

หนังสือพิมพ์ที่มีนักการเมืองเป็นเจ้าของหรือยอมให้นักการเมืองมีบทบาทเสนอ ข่าวสารได้อย่างสม่ำเสมอ ได้ใช้หนังสือพิมพ์ของตนเองเพื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ให้กับพรรคการเมืองของตนเองโดยเน้นรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ในรูปแบบบทความ และข่าวสังคม-บุคคลมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

ลักษณะข่าวสารที่มีการนำเสนอส่วนใหญ่ มักจะเกิดจากข่าวที่มีความขัดแย้ง ซึ่งมีทั้งการกล่าวหาโจมตีซึ่งกันและกัน และประเด็นเหล่านี้ก็มักจะได้รับ การนำเสนอ เป็นข่าวพาดหัวใหญ่หน้า 1 อยู่เสมอ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย